

Καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής

Υπερθέρμανση του πλανήτη και επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Η μέση θερμοκρασία του πλανήτη αναμένεται να σημειώσει περαιτέρω αύξηση που θα κυμανθεί μεταξύ 1,1 °C και 6,4 °C μέχρι τα τέλη του αιώνα. Τα προαναφερθέντα αέρια του θερμοκηπίου παγιδεύουν τη θερμότητα που εκπέμπει η επιφάνεια της γης και εμποδίζουν την έκλυσή της στο διάστημα, προκαλώντας έτσι την υπερθέρμανση του πλανήτη. Η υπερθέρμανση του πλανήτη έχει οδηγήσει και θα οδηγήσει σε ακόμη περισσότερα ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως οι πυρκαγιές, οι πλημμύρες και η αρνητική αλλοίωση της πανίδας. Σύμφωνα με επιστημονικά στοιχεία, οι κίνδυνοι μη αναστρέψιμων και καταστροφικών αλλαγών θα αυξηθούν σημαντικά εάν η θερμοκρασία του πλανήτη σημειώσει αύξηση μεγαλύτερη των 2 °C – ή ακόμα και 1,5°C – σε σχέση με τα επίπεδα της προβιομηχανικής εποχής

Το κόστος της ανάληψης δράσης σε σύγκριση με το κόστος της αδράνειας και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Η αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη θα στοίχιζε 1% του παγκόσμιου ΑΕΠ ετησίως, ενώ αντίστοιχα η αδράνεια πιθανολογείται ότι θα στοίχιζε τουλάχιστον 5% και στη χειρότερη περίπτωση έως και 20% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Στα μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

περιλαμβάνονται ήπια και μη δαπανηρά μέτρα (διατήρηση των υδάτινων πόρων, αμειψισπορά,) και δαπανηρά μέτρα προστασίας και μετεγκατάστασης (ανύψωση των αντιπλημμυρικών αναχωμάτων).

Διεθνής πολιτική για το κλίμα

Τον Δεκέμβριο του 2015, στην 21η Διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών της Σύμβασης-πλαίσιου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή στο Παρίσι, οι κυβερνήσεις ενέκριναν την πρώτη οικουμενική συμφωνία για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Τα συμβαλλόμενα μέρη επιδιώκουν να φτάσουν το συντομότερο δυνατό στο σημείο εκείνο πέρα από το οποίο δεν πρόκειται να αυξηθούν άλλο οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου παγκοσμίως, τηρώντας την αρχή των «κοινών αλλά διαφοροποιημένων ευθυνών και των αντίστοιχων ικανοτήτων». Κάθε πέντε χρόνια θα πρέπει όλες οι χώρες να ανανεώνουν και να αναβαθμίζουν τα σχέδια δράσης τους για το κλίμα («εθνικά καθορισμένες συνεισφορές») και να τα κοινοποιούν με διαφάνεια, ούτως ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση της συλλογικής προόδου («παγκόσμιος απολογισμός»). Η Συμφωνία τέθηκε σε ισχύ τον Νοέμβριο του 2016 έχοντας κυρωθεί από τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό των 55 κυβερνήσεων που ευθύνονται για τουλάχιστον το 55% των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Προσπάθειες της ΕΕ για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής

Η ΕΕ δεσμεύει να επιδιώξει την επίτευξη των ακόλουθων στόχων έως το 2030: μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 40% κάτω από τα επίπεδα του 1990, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά 32,5% και αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 32% της τελικής κατανάλωσης. Το [σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της ΕΕ \(ΣΕΔΕ\)](#), η πρώτη και η μεγαλύτερη μέχρι σήμερα διεθνής αγορά ανθρακούχων εκπομπών, αποτελεί βασικό μέσο πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Κάθε εγκατάσταση αγοράζει ή λαμβάνει «δικαιώματα εκπομπών» που τίθενται σε πλειστηριασμό από τα κράτη μέλη. Αυτές οι πιστώσεις εκπομπών — εκ των οποίων κάθε πίστωση αντιστοιχεί σε έναν τόνο εκπομπών CO₂ — μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορίας με άλλες εγκαταστάσεις, εάν παραμείνουν αχρησιμοποίητες. Η υφιστάμενη [απαλλαγή για τις διηπειρωτικές πτήσεις](#) παρατάθηκε έως τα τέλη του 2023, καθώς τότε πρόκειται να αρχίσει η πρώτη φάση του σχεδίου μείωσης και αντιστάθμισης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας . [Η Ελβετία και η ΕΕ συμφώνησαν να συνδέσουν τα συστήματα εμπορίας εκπομπών τους](#).

Οι εκπομπές από τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, όπως οι οδικές μεταφορές, τα απόβλητα, η γεωργία και η κατασκευή κτιρίων, υπόκεινται σε δεσμευτικούς ετήσιους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για κάθε κράτος μέλος. Επιπλέον, θα πρέπει για πρώτη φορά όλα τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι εκπομπές από [τη χρήση της γης, την αλλαγή στη χρήση της γης και τις δασοκομικές δραστηριότητες \(LULUCF\)](#) δεν θα υπερβαίνουν την ικανότητα απορρόφησης. Η [οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας](#) έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι έως το 2030 οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η ηλιακή, η αιολική, η υδροηλεκτρική ενέργεια και η βιομάζα, θα καλύπτουν τουλάχιστον το 32% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας της ΕΕ. Η αναθεωρημένη [οδηγία για την ενεργειακή απόδοση](#) θέτει έναν στόχο ενεργειακής απόδοσης για την ΕΕ της τάξης του 32,5% έως το 2030. Τον Μάιο του 2018 θεσπίστηκε η αναθεωρημένη [οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων](#). Για πρώτη φορά, ο [κανονισμός για τη διακυβέρνηση](#) εφαρμόζει μια διαδικασία διακυβέρνησης, για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τους στόχους της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα της ΕΕ.

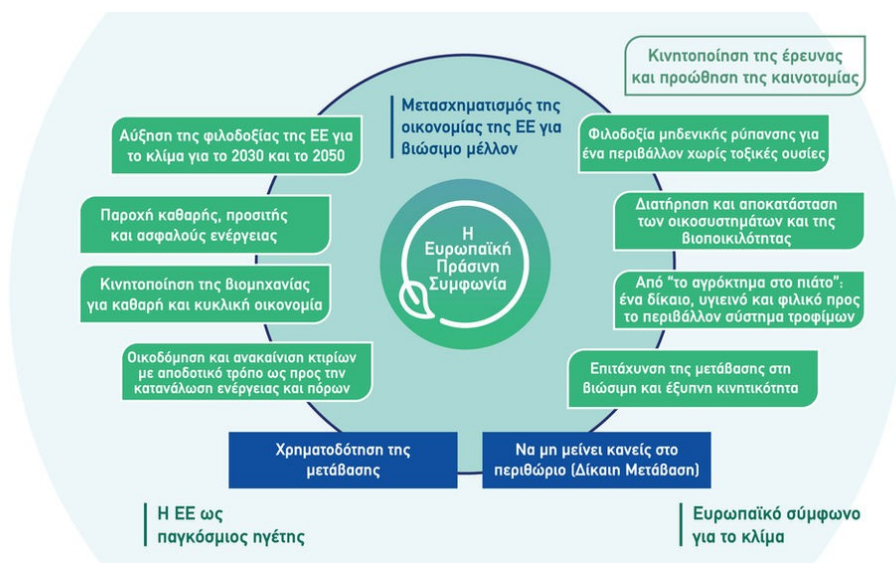

Η [Στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή](#), του 2013, επιδιώκει να καταστήσει την Ευρώπη ανθεκτικότερη στην κλιματική αλλαγή. Η τεχνολογία [δέσμωσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα](#) διαχωρίζει το CO₂ από τις ατμοσφαιρικές εκπομπές (που προέρχονται από βιομηχανικές διεργασίες), το συμπιέζει και το μεταφέρει σε τοποθεσία όπου μπορεί να αποθηκευτεί. Τα νέα επιβατικά οχήματα που ταξινομούνται στην ΕΕ πρέπει να πληρούν τις [προδιαγραφές όσον αφορά τις εκπομπές CO](#). Υφίσταται παρόμοιος κανονισμός για τα [ημιφορτηγά](#). Το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συμφώνησαν σε περαιτέρω μείωση των εκπομπών CO₂ για τα νέα επιβατικά αυτοκίνητα (37,5%) και τα νέα ημιφορτηγά, (31%) που θα ισχύει για το σύνολο του στόλου οχημάτων της ΕΕ, με χρονικό ορίζοντα το 2030.

Η [ποιότητα των καυσίμων](#) αποτελεί πολύ σημαντικό στοιχείο όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η νομοθεσία της ΕΕ έχει θέσει ως στόχο τη μείωση της έντασης των αερίων θερμοκηπίου των καυσίμων κατά 6% μέχρι το 2020: τούτο θα καταστεί δυνατό, μεταξύ άλλων, με τη χρήση βιοκαυσίμων, τα οποία ωστόσο οφείλουν να συμμορφώνονται με ορισμένα κριτήρια βιωσιμότητας. Οι εκπομπές CO₂ από τις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές είναι σημαντικές και αναμένεται να αυξηθούν αισθητά. Η ΕΕ, ενώ ασκεί πιέσεις για μια παγκόσμια προσέγγιση, έχει στο μεταξύ θεσπίσει ένα πανευρωπαϊκό σύστημα με στόχο την [παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση \(ΠΥΕ\) των εκπομπών CO](#), ως ένα πρώτο βήμα για τον περιορισμό των εκπομπών. η ΕΕ έχει λάβει μέτρα για τον έλεγχο της χρήσης [φθοριούχων αερίων](#) και για την απαγόρευση της χρήσης τους σε καινούργιες συσκευές κλιματισμού και ψύξης έως το 2022-2025, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για τη σταδιακή κατάργησή τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Στις 11 Δεκεμβρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#), μια δέσμη φιλόδοξων μέτρων που θα επιτρέψει στην ΕΕ να επιτύχει ένα ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα έως το 2050. Τα μέτρα αυτά, τα οποία συνοδεύονται από έναν [χάρτη πορείας βασικών ενεργειών](#), κυμαίνονται από φιλόδοξες περικοπές στις εκπομπές μέχρι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία αιχμής, με στόχο τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης. Ένα από τα κύρια μέτρα που προτείνονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας είναι ο [ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα](#) Συγκεκριμένα προβλέπει ενίσχυση του [στόχου του 2030](#) για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55%. Επιπλέον, άλλες προτάσεις της Επιτροπής περιλαμβάνουν ανακοινώσεις σχετικά με το [Επενδυτικό σχέδιο για μια βιώσιμη Ευρώπη](#), επενδυτικό σχέδιο για μια βιώσιμη Ευρώπη και το [ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα](#), προτάσεις κανονισμών για τη σύσταση του [Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης](#) και την αναθεώρηση των [κατευθυντήριων γραμμών για τις διευρωπαϊκές ενεργειακές υποδομές](#), καθώς και στρατηγικές της ΕΕ για [την ολοκλήρωση των ενεργειακών συστημάτων και τη μείωση των εκπομπών υδρογόνου και μεθανίου](#). Τέλος, στις 24 Φεβρουαρίου 2021, η Επιτροπή ενέκρινε μια νέα [στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή](#), στην οποία περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίον η ΕΕ μπορεί να προσαρμοστεί στις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να καταστεί ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή έως το 2050.

Στις 14 Ιουλίου 2021, η Επιτροπή παρουσίασε μια [δέσμη νομοθετικών προτάσεων προκειμένου να υλοποιηθεί ο στόχος «Fit for 55»](#) και να επιτευχθεί η μετασχηματιστική αλλαγή που απαιτείται σε όλους τους τομείς της οικονομίας, της κοινωνίας και της βιομηχανίας στην πορεία προς την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής

Το Κοινοβούλιο έδωσε ένα ισχυρό μήνυμα ως απάντηση στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με ένα πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030, ζητώντας να τεθούν τρεις δεσμευτικοί στόχοι : μείωση των εγχώριων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου τουλάχιστον κατά 40% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, συνολικό μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας της τάξης του 35% και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά 40%.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποστηρίζει μία ευρείας βάσης τιμολόγηση του άνθρακα και τάσσεται υπέρ της κατανομής των εσόδων που προέρχονται από την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπών σε επενδύσεις που σχετίζονται με την προστασία του κλίματος. Κατά τις διαπραγματεύσεις με το Συμβούλιο για τα φθοριούχα αέρια, το Κοινοβούλιο τάχθηκε υπέρ της πλήρους σταδιακής κατάργησης αυτών των επιβλαβών για το περιβάλλον αερίων σε διάφορους νέους τομείς όπου υπάρχουν ασφαλείς, ενεργειακά και οικονομικά αποδοτικές εναλλακτικές λύσεις.

Σε προηγούμενη επικαιροποίηση σχετικά με τις εκπομπές CO2 από επιβατικά οχήματα και ημιφορτηγά, το Κοινοβούλιο επέμεινε ότι πρέπει να δρομολογηθεί το ταχύτερο δυνατό ο νέος παγκόσμιος κύκλος δοκιμών που ορίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη . Το Κοινοβούλιο ζήτησε, στο

ψηφισμά τού του [Οκτωβρίου 2018](#), την αύξηση του στόχου της ΕΕ για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 κατά 55 % και ζήτησε από την Επιτροπή να προτείνει μια μακροπρόθεσμη ευρωπαϊκή στρατηγική μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου για τα μέσα του αιώνα.

Στις 28 Νοεμβρίου 2019, το Κοινοβούλιο [κήρυξε την Ευρώπη σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης όσον αφορά το κλίμα](#) και κάλεσε όλες τις χώρες της ΕΕ να δεσμευτούν για την επίτευξη μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050. Στις 8 Οκτωβρίου 2020, το Κοινοβούλιο ενέκρινε τη διαπραγματευτική εντολή του σχετικά με τον ευρωπαϊκό νόμο για το κλίμα, ζητώντας να αυξηθεί στο 60% ο στόχος για τη μείωση των εκπομπών έως το 2030. Τέλος, δεδομένης της σημασίας των ανεξάρτητων επιστημονικών συμβουλών, θα συσταθεί συμβουλευτική επιτροπή για την κλιματική αλλαγή, η οποία θα αξιολογεί κατά πόσον η πολιτική είναι συνεπής και θα παρακολουθεί την πρόοδο, όπως προτείνει το Κοινοβούλιο

